

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan neuvottelukunnan toimintasuunnitelma kaudelle 12.6.2015–11.6.2018

Valtioneuvosto on 11.6.2015 asettanut sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan neuvottelukunnan toimikaudeksi 12.6.2015 - 11.6.2018.

Neuvottelukunnan tehtävät

Valtion talousarviosta annetun asetuksen (1243/1992) 71 §:n mukaan neuvottelukunnan tehtävänä on:

- 1) seurata ja arvioida sisäisen valvonnan ja sen osana olevan riskienhallinnan järjestämisen tilaa ja menettelyitä valtionhallinnossa, menetelmiä ja yleistä kehitystä sekä sisäisen valvonnan toimivuutta ja menettelyiden hyödyntämistä talouden ja toiminnan ohjauksessa ja johtamisessa;
- 2) tehdä aloitteita sisäisen valvonnan ja sen osana olevan riskienhallinnan kehittämiseksi;
- 3) sovittaa yhteen eri viranomaisten, virastojen ja laitosten menettelyitä sisäisessä valvonnassa ja taloudenhoidon hallinnollisessa valvonnassa sekä valmistella tässä tarvittavia toimenpiteitä;
- 4) seurata ja arvioida sisäisen tarkastuksen järjestämisen tilaa, toiminnan laatua ja tuloksellisuutta, hyödyntämistä johtamisessa ja ohjauksessa sekä sisäisen tarkastuksen menetelmiä ja yleistä kehitystä samoin kuin tehdä aloitteita sisäisen tarkastuksen ja sen hyödyntämisen kehittämiseksi;
- 5) järjestää eri virastojen ja laitosten sisäisen tarkastuksen yhteistyötä ja sovittaa tarpeen mukaan yhteen eri virastojen ja laitosten sisäisen tarkastuksen toimintaa ja tulosten hyödyntämistä;
- 6) seurata ja arvioida Euroopan unionin varojen valvontaa ja tarkastusta sekä niitä koskevaa raportointia Suomessa sekä sovittaa yhteen ja kehittää eri viranomaisten, virastojen ja laitosten toimenpiteitä ja menettelyitä siinä samoin kuin valmistella yhteensovittamiseksi ja kehittämiseksi tarpeellisia toimenpiteitä;
- 7) käsitellä alustavasti Euroopan yhteisöjen yleiseen talousarvioon sovellettavasta varainhoitoasetuksesta annetun neuvoston asetuksen (EY, Euratom) N:o 1605/2002 143 artiklan 6 kohdassa tarkoitettu Suomen vastaus Euroopan yhteisöjen komissiolle tilintarkastustuomioistuimen vuosikertomukseen;
- 8) seurata ja arvioida valtion virastojen ja laitosten toiminnassa tehtyjen tai valtion tai sen vastuulla oleviin varoihin tai omaisuuteen kohdistuneiden väärinkäytösten ja rikosten tilannetta sekä sovittaa yhteen ja kehittää eri viranomaisien, virastojen ja laitosten toimintaa ja menettelyitä niissä sekä väärinkäytöksiä ja virheitä koskevaa raportointia;

9) käsitellä alustavasti Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 280 artiklan 5 kohdassa tarkoitettuun selvitykseen Suomesta koottavat tiedot;

10) järjestää koulutusta ja yhteistyötä sekä koota yhteen ja levittää hyviä käytäntöjä samoin kuin valmistella ehdotuksia suosituksiksi ja antaa lausuntoja toimialansa asioissa.

Neuvottelukunnan organisointi

Talousarvioasetuksen 71 §:n 3 momentin mukaan valtioneuvosto asettaa neuvottelukunnan sekä määrää sen puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan sekä jäsenet ja jäsenille henkilökohtaiset varajäsenet kolmeksi vuodeksi kerrallaan.

Neuvottelukunnan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan tulee olla valtiovarainministeriön valtiovarain controller -toiminnon virkamiehiä. Neuvottelukunnassa tulee olla edustaja jokaisesta ministeriöstä sekä tarpeen mukaan edustajia neuvottelukunnan toimialan keskeisistä yhteistyötahoista samoin kuin finanssivaltion, julkisen talouden ja johtamisen sekä talouden valvonnan ja tarkastustoiminnan asiantuntijoita.

Neuvottelukunnan kokoonpano asettamishetkellä on toimintasuunnitelman liitteenä. Jäsenet ja jokaiselle jäsenelle henkilökohtainen varajäsen on nimitetty ministeriöiden ja virastojen esitysten mukaisesti siten, että tasa-arvolain mukaiset vaatimukset on täytetty. Jäsenmuutokset tapahtuvat aina valtioneuvoston yleisistunnon kautta.

Jaostot ja työryhmät

Neuvottelukunnassa voi olla jaostoja neuvottelukunnassa käsiteltävien asioiden valmistelua varten. Valtiovarainministeriö kutsuu jaostojen jäsenet. Neuvottelukunta voi antaa sille kuuluvan tehtävän jaoston hoidettavaksi.

Neuvottelukunnan alaisuudessa toimii sisäisen tarkastuksen jaosto, jossa on jäsen kustakin ministeriöstä. Neuvottelukunta antaa tarvittaessa asioita valmisteltavaksi jaostolle ja jaosto raportoi toiminnastaan säännöllisesti neuvottelukunnalle. Jaoston pöytäkirjat jaetaan aina myös neuvottelukunnan jäsenille ja varajäsenille; samoin neuvottelukunnan pöytäkirjat jaetaan jaoston jäsenille.

Neuvottelukunta ja jaostot voivat perustaa tarvitsemiaan asiakohtaisia työryhmiä. Neuvottelukuntaan, jaostoon ja työryhmiin voidaan tarvittaessa kutsua myös ulkopuolisia asiantuntijoita.

Neuvottelukunnalla, jaostoilla tai työryhmillä ei ole käytössä omia määrärahoja.

Neuvottelukunnan työtavat ja viestintä

Toimintasuunnitelma tarkistetaan kauden puolivälissä. Toimintasuunnitelman käytännön toteutusta tarkentaa kokoussuunnitelma, jota päivitetään neuvottelukunnan kokouksissa.

Tavoitteena on pitää neuvottelukunnan kokouksia 3-4 kertaa vuodessa. Kokouksutsut lähetetään varsinaiselle jäsenelle sekä tiedoksi varajäsenelle. Varsinaisen jäsenen ollessa estyneenä hän huolehtii, että varajäsen tietää osallistua kokoukseen. Kummankin henkilön ollessa estyneenä voi kokoukseen tarvittaessa osallistua asiantuntijajäsenenä muukin henkilö.

Neuvottelukunta voi kutsua kokouksiinsa kuultavaksi asiantuntijoita ja se voi myös itse tehdä tutustumiskäyntejä, jos näillä on lisäarvoa neuvottelukunnan työn tai käsiteltävän aihekokonaisuuden kannalta. Koulutuksen järjestämistä arvioidaan toimikauden edetessä.

Kokousten lisäksi käytetään mahdollisuutta kommentoida valmisteluasiakirjojen versioita sähköisesti.

Kokousten hyväksytyt pöytäkirjat julkaistaan valtioneuvoston hankesivulla, jonne on linkki mm. valtiovarainministeriön nettisivuilta. Tämän lisäksi viestinnässä hyödynnetään sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan sivuja Senaattorissa (valtioneuvoston intranet). Senaattorissa olevia sivuja hyödynnetään myös sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kehittämishankkeista ja muista ajankohtaisista asioista tiedottamiseen.

Talousarviolaissa tai -asetuksessa ei ole määritelty vakiomuotoisia tapoja raportoida neuvottelukunnan toiminnasta. Neuvottelukunta voi käyttää tarvittaessa merkittävimpien linjausten tai ehdotusten raportointikanavana kansliapäällikkökokousta.

Neuvottelukunta ei julkaise erillistä vuosikirjaa ja se ei myöskään pääsääntöisesti ota kantaa yksittäisiin tapauksiin.

Edellisen neuvottelukunnan perintö

Edellisen kauden 2012-2015 neuvottelukunnan toimintasuunnitelmassa oli kolme tehtäväkokonaisuutta:

1. Ulkoistettujen palveluiden valvonta ja riskienhallinta
2. Keskushallintouudistus (KEHU)
3. Valtion kokonaisvaltainen riskienhallintapolitiikka

Ulkoistettujen palveluiden valvontaa ja riskienhallintaa on käsitelty neuvottelukunnan kokouksissa, ja mm. keskusteltu, kenellä on tarkastusoikeus. Jossain määrin asiaa on selkeytetty talousarvioasetuksen muutoksella 30.12.2014 (1435/2014) lisäämällä asetuksen 69 §:ään uusi momentti, jonka mukaan palvelukeskuksen johto vastaa valtion talousarviosta annetun lain 24 b §:ssä tarkoitetusta sisäisestä valvonnasta siltä osin kuin kirjanpitoyksikön tehtävät on palvelusopimuksella siirretty palvelukeskuksen tehtäväksi.

Keskushallintouudistuksesta (KEHU) käsiteltiin erityisesti valtioneuvoston hallintoyksikön valmistelua. Valtioneuvoston hallintoyksikön ja ministeriöiden välinen yhteistyöneuvottelukunta on asetettu ja se toimii seuranta- ja kehittämisfoorumina.

Valtion kokonaisvaltaisen riskienhallintapolitiikan käsittelyyn ei ehditty edellisellä toimikaudella siirtyä. Tätä oli neuvottelukunnan toimintasuunnitelmassa arveltuakin aihepiireistä haastavimmaksi.

Neuvottelukunnan toimikaudella 2015-2018 käsiteltävät asiakokonaisuudet

1. Riskienhallintapolitiikka

Neuvottelukunnan keskeisin valmisteltava asia on valtionhallinnon riskienhallintapolitiikka. Neuvottelukunta selvittää työnsä aluksi riskienhallinnan nykytilan, riskienhallintapolitiikat sekä käytettävät menetelmät ja järjestelmät ministeriöissä ja hallinnonaloilla. Saadun kokonaiskuvan perusteella arvioidaan, millainen yhteinen suositus tai malli riskienhallintapolitiikasta valtionhallinnossa on mahdollista laatia.

Selvityksen yhteydessä kartoitetaan myös sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan arviointikehikoiden päivittämistarve ja sen jälkeen neuvottelukunnassa tehdään tarvittaessa päätös kehikoiden päivittämisestä.

Tavoitteena on valmistella riskienhallintapolitiikka sellaiseksi, että se tukee ministeriöiden ja hallinnonalojen käytännön työtä ja riskienhallinta saadaan osaksi normaaleja johtamisen, ohjauksen, päätöksenteon ja toimeenpanon prosesseja. Sisältöä voivat olla mm.

- riskienhallinnan keskeisten käsitteiden määrittely
- viittaukset säädöksiin ja määräyksiin
- riskienhallinnan tavoitteet, miksi riskienhallintaa kannattaa tehdä
- mahdolliset suositukset menetelmistä ja järjestelmistä
- varmennuskarttamalli viraston/laitoksen valvontaympäristöstä
- yhteisen politiikan ja hallinnonalojen erityispiirteiden rajanveto

Riskienhallintapolitiikan valmistelussa tulee suunnitella myös palautteen saanti neuvottelukunnan ehdotuksista sekä viestintä ja toimeenpano.

Neuvottelukunnan työn tulokset ja tavoiteaikataulut

1. Selvitys riskienhallinnan nykytilasta ja tulosten analysointi syksyyn 2016 mennessä
2. Riskienhallintapolitiikka vuoden 2017 loppuun mennessä
3. Tarvittaessa arviointikehikoiden päivitykset vuonna 2017

Riskienhallinnan nykytilan selvitystyö, mahdollinen kehikoiden päivittämisen valmistelu sekä riskienhallintapolitiikan valmistelu organisoidaan erikseen pienryhmien tai jaoston tehtäväksi. Neuvottelukunta ohjaa työtä.

2. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ajankohtaiset teemat

Edellä määriteltujen valmistelutehtävien lisäksi neuvottelukunnassa käsitellään sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ajankohtaisia teemoja tiedon jakamiseksi ja hyvien käytäntöjen levittämiseksi. Näitä ovat mm.

- ulkoistettujen palveluiden valvonta ja riskienhallinta
- suuriin investointeihin liittyvä riskienhallinta
- sisäisen tarkastuksen tehtävät ja rooli
- esimerkkejä riskienhallinnan menetelmistä ja järjestelmistä eri organisaatioissa
- tietoturvallisuus

3. Muut tehtävät

Virallisten suositusten antaminen harkitaan kunkin asian käsittelyn yhteydessä. Neuvottelukunnan lausunnonantoa (asetuksen kohta 10) voidaan tarkastella tapauskohtaisesti, jos tarvetta ilmenee.

Talousarvioasetuksen 71 §:ssä mainitut EU-tehtävät (kohdat 6, 7 ja 9) eivät vaadi neuvottelukunnalta syvällisempää käsittelyä. Neuvottelukunnan kokouksiin voidaan tuoda lyhyesti tiedoksi mm. Suomen vastaus komissiolle tilintarkastustuomioistuimen vuosikertomukseen (kohta 7) sekä petostentorjuntareportti (kohta 9) sekä tarvittaessa muut ajankohtaiset petostentorjunta-asiat.

Liitteet	1 Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan neuvottelukunnan kokoonpano 11.6.2015 2 Kokoussuunnitelma 30.11.2015
Jakelu	Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan neuvottelukunnan jäsenet ja varajäsenet
Tiedoksi	Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan neuvottelukunnan sisäisen tarkastuksen jaosto Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan senaattori-sivut

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan neuvottelukunnan kokoonpano 11.6.2015

Puheenjohtaja:

valtioneuvoston apulaiscontroller Pasi Ovaska, valtiovarain controller -toiminto

Varapuheenjohtaja:

erityisasiantuntija Mikko Helkiö, valtiovarain controller -toiminto

Jäsenet ja varajäsenet:

neuvotteleva virkamies, yksikön päällikkö Jukka Nummikoski, valtioneuvoston kanslia

hallintojohtaja Ari Rouhe, ulkoasiainministeriö

varajäsenenä talousjohtaja Risto Hakoila, ulkoasiainministeriö

hallintojohtaja Olli Muttilainen, oikeusministeriö

varajäsenenä tarkastusjohtaja Kaisa Sistonen, oikeusministeriö

laskentapäällikkö Kati Korpi, sisäministeriö

varajäsenenä kehittämisneuvos Harri Martikainen, sisäministeriö

talousjohtaja Kristiina Olsson, puolustusministeriö

varajäsenenä vanhempi osastoesiupseeri Tapio Palmunen, puolustusministeriö

neuvotteleva virkamies Juha Halonen, valtiovarainministeriö

varajäsenenä talouspäällikkö Jan Holmberg, valtiovarainministeriö

taloussuunnittelupäällikkö Pasi Rentola, opetus- ja kulttuuriministeriö

varajäsenenä talouspäällikkö Tiina Heikkinen, opetus- ja kulttuuriministeriö

talousylitarkastaja Ritva Tolonen, maa- ja metsätalousministeriö

varajäsenenä talousjohtaja Hannele Laihon, maa- ja metsätalousministeriö

controller Marja Heikkinen-Jarnola, liikenne- ja viestintäministeriö

varajäsenenä sisäinen tarkastaja Arja Karjunen, liikenne- ja viestintäministeriö

talouspäällikkö Taina Vähimaa, työ- ja elinkeinoministeriö

varajäsenenä hallitusneuvos Lippe Koivuneva, työ- ja elinkeinoministeriö

talousjohtaja Mikko Staff, sosiaali- ja terveysministeriö

varajäsenenä tarkastuspäällikkö Niina Sipiläinen, sosiaali- ja terveysministeriö

hallintojohtaja Oili Hintsala, ympäristöministeriö

varajäsenenä tarkastusneuvos Jorma Partanen, ympäristöministeriö

ylijohtaja Marjatta Kimmonen, valtiontalouden tarkastusvirasto

varajäsenenä tilintarkastusjohtaja Väinö Viherkoski, valtiontalouden tarkastusvirasto

apulaisjohtaja Maileena Tervaportti, Valtiokonttori

varajäsenenä palvelupäällikkö Olli Ahonen, Valtiokonttori

hallintojohtaja Juhani Rantamäki, Kela

varajäsenenä suunnittelupäällikkö Heli Korhola, Kela

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan neuvottelukunta, kokoussuunnitelma 30.11.2015

ajankohta	kokousaika ja paikka	Aiheet
syksy 2015	30.9.2015 klo 10-12 nh Jakovara	Järjestäytyminen Toimintasuunnitelma Hallituksen vuosikertomuksen riskienhallintaluku
	8.12.2015 klo 13-15 nh Loppupeli	Toimintasuunnitelman hyväksyminen ja kokoussuunnitelman tarkennus Euroopan tilintarkastustuomioistuimen vuosikertomus ja siihen annettava Suomen vastaus komissiolle Asiantuntijaesitys Huovi-portaalista
kevät 2016	helmikuu	Riskienhallintakyselyn valmistelu Varmennuskarttamalli (sisäisen tarkastuksen jaoston valmistelema ehdotus)
	toukokuu	Riskienhallintakyselyn toteutus Valtionavustusten hallinnoinnin malli ja tärkeimmät kontrollit (sisäisen tarkastuksen jaoston valmistelema ehdotus)
syksy 2016	syyskuu	Riskienhallintakyselyn tulokset Toimintasuunnitelmaan otetun aiheen käsittelyä ja/tai asiantuntijaesitys
	joulukuu	Riskienhallintapolitiikan valmistelun aloitus Arviointikehikoiden päivittämisestä päättäminen Neuvottelukunnan toimintasuunnitelman tarkistus
kevät 2017	helmikuu	Riskienhallintapolitiikan valmistelu Toimintasuunnitelmaan otetun aiheen käsittelyä ja/tai asiantuntijaesitys
	toukokuu	Riskienhallintapolitiikan valmistelu Toimintasuunnitelmaan otetun aiheen käsittelyä ja/tai asiantuntijaesitys
syksy 2017	syyskuu	Riskienhallintapolitiikan valmistelu, lausuntokierros Toimintasuunnitelmaan otetun aiheen käsittelyä ja/tai asiantuntijaesitys
	joulukuu	Riskienhallintapolitiikan hyväksyminen Toimintasuunnitelmaan otetun aiheen käsittelyä ja/tai asiantuntijaesitys
kevät 2018	helmikuu	Riskienhallintapolitiikan viestinnän ja toimeenpanon seurannan suunnittelu Toimintasuunnitelmaan otetun aiheen käsittelyä ja/tai asiantuntijaesitys
	toukokuu	Toimikauden päättäminen, loppuraportti